

Byggindustrins Yrkesnämnd

Verksamhetsplan 2020

Beslutad av BYNs styrelse 2019-09-25

Definition av begrepp i verksamhetsplanen

”BYN” avser BYNs nationella styrelse.

”BYNs kansli” avser det nationella kansliet.

”BYN-regionerna” avser de partssammansatta styrelserna i BYN-regionerna.

”BYNs AU” eller ”AU” avser arbetsutskottet ur BYNs nationella styrelse.

”BYNs anvisningar” ger i enlighet med yrkesutbildningsavtalets hänvisningar ytterligare stöd och ledning för yrkesutbildningens genomförande.

Verksamhetsplan för Byggingustrins Yrkesnämnd 2020

Verksamhetsplanen beskriver målen för det arbete som planeras under de närmaste åren inom BYN, Byggingustrins Yrkesnämnd. BYN är en partssammansatt organisation vars uppgift är att hantera innehållet i det yrkesutbildningsavtal som slutits mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna inom byggingustrin; Sveriges Byggingustrier (BI), Maskinentreprenörerna (ME), Svenska Byggnadsarbetareförbundet (Byggnads) och Seko - Service- och kommunikationsfacket.

Den viktigaste verksamheten är utveckling och stöd i yrkesutbildningsfrågor till BYN-regioner, d.v.s. de partssammansatta BYN-regioner som finns i hela Sverige.

Verksamhetsplanen gäller till övervägande del den nationella verksamheten i BYN; de beslut som fattas av BYNs nationella styrelse samt verksamheten inom BYNs kansli.

Verksamheten i BYN-regionerna beskrivs, med utgångspunkt från de huvudsakliga arbetsuppgifter som beskrivs längre ned, i verksamhetsplaner framtagna av respektive region.

BYN ska verka för utformning, utveckling och kvalitetssäkring av kunskaper för framtidens yrkesarbetare genom att stödja, uppmuntra och inspirera företag och utbildningsgivare i rollen som utbildare.

BYN ska påverka politiker, myndigheter och organisationer i den riktning byggingustrin anser vara mest gynnsam för en god yrkesutbildning. För detta arbete krävs ett nära samarbete och samverkan med BYN-regionerna för att åstadkomma en rekrytering till gymnasieskola och vuxenutbildning som dels motsvarar branschens behov och dels gör det möjligt att erbjuda alla blivande yrkesarbetare APL- och lärlingsplatser.

Vision

Bygg- och anläggningsbranschen arbetar för en yrkesutbildning som ständigt utvecklas, med en välfungerande samverkan och lyhörddhet mellan skola, företag och branschorganisationer. Alla inblandade; lärlingar, handledare, företag, utbildare och branschrepresentanter har god kännedom om mål och ambitioner inom aktuella yrken.

Kännetecken

BYN ska stå för service, kvalitet och nytänkande inom yrkesutbildningsområdet samt öka kunskapen, respekten och anseendet för branschens alla yrken.

Kvalitetsdeklaration

BYN ska i all verksamhet arbeta för en förbättrad kvalitetssäkring av yrkesutbildningen, oavsett vem som ansvarar för genomförandet. Det gäller dels att påverka skolmyndigheter, kommuner och andra aktörer som är beställare av yrkesutbildningar och dels att förbättra de egna verktygen för mål och uppföljning.

Uppdragsgivarna, våra samarbetspartners, företagen och de framtida yrkesarbetarna, ska känna respekt och trovärdighet i allt BYN förmedlar. Vi ska agera med kunskap, tydlighet och engagemang. Som serviceorganisation ska BYN leverera nytta för uppdragsgivarna.

BYNs värdegrund

- Vi respekterar varje enskild människa och främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariationer, sexuell läggning eller ålder
- Vi accepterar inte rasism, diskriminering eller trakasserier i någon form, varken i våra relationer med människor inom eller utanför BYN
- Vi arbetar för bra arbetarskydd, god arbetsmiljö och mångfald
- Vi följer och respekterar ingångna avtal och överenskommelser
- Vi arbetar aktivt mot svartarbete och ekonomisk brottslighet i anslutning till BYNs verksamhet
- Vi agerar när någon utsätts för handlingar som strider mot eller handlar i strid med BYNs värdegrund

Värdegrunden syftar till att vi som arbetar med yrkesutbildningsfrågor ska uttrycka oss och agera så att alla vi möter känner respekt och trovärdighet i det BYN gör. Både de som är på väg in i, och de som redan finns i byggbranschen, ska kunna lita på att de bemöts med respekt, behandlas likvärdigt och inte diskrimineras. Eftersom BYN och BYNs parter arbetar med ungdomar har BYN ett särskilt och gemensamt ansvar för att värdegrunden ska få genomslag i ord och handling.

Värdegrunden är viktig för att nå BYNs mål att stå för kvalitet, hälsa och säkerhet, god arbetsmiljö och nytänkande inom yrkesutbildningsområdet. Den ger oss även ökade möjligheter att ge BYN och hela byggbranschen ett gott rykte hos de som funderar på att välja yrkesutbildningen med inriktning mot branschen och kan bidra till att skapa arbetsplatser med god arbetsmiljö och fler friskfaktorer som attraherar alla människor.

Värdegrunden beskriver relationer mellan människor och hur vi ser på, tänker om och behandlar varandra oavsett om vi företräder BYN eller om det handlar om de krav vi ska ställa på blivande yrkesarbetare.

Gällande kollektivavtal

Det gällande yrkesutbildningsavtalet trädde i kraft 1 juni 2006 och är grunden för BYNs verksamhet. Ett nytt yrkesutbildningsavtal tecknades i maj 2019 och införs stegvis från 2020-07-01. Nya yrkesutbildningsavtalet ska vara fullt i infört 2021-01-01. Yrkesutbildningsavtalet från 2006 upphör att gälla 2024-01-01 för de som anställdes före 2021-01-01. I samband med införandet av det nya yrkesutbildningsavtalet byter organisationen namn till "Byggindustrins yrkesnämnd". Ändringen kan tyckas vara marginell men har en viktig symbolisk grund. Verksamheten omfattar yrkesutbildning för såväl husbyggnads- som anläggningsrelaterat byggande. Den inarbetade förkortningen BYN kan fortsatt användas, men med tydliggörande av de olika verksamhetsinriktningarna.

Ur yrkesutbildningsavtalets ”gemensamma värderingar”

Yrkesutbildningsavtalet utgör ett uttryck för:

”... parternas gemensamma syn på yrkesutbildningens roll och betydelse för branschen, för dess företag och för de enskilda yrkesarbetarna.”

Syftet med avtalet är att säkerställa att lärlingarna får en bred grundläggande kompetens med hög kvalitet, vilket bidrar till att Bygg- och anläggningsbranschens yrken fortsätter att ha en hög status samt bidrar till att yrkesarbetarna kan vidareutvecklas i sina yrkesroller.

Yrkesutbildningsavtalet syftar också till att säkerställa branschens kompetens och kompetensförsörjning. En bred kvalitetssäkrad grundutbildning samt en verksamhetsanpassad kvalificeringstid ger företagen den grund som krävs. Konkurrenskraftiga och tydliga anställningsvillkor skapar förutsättningar för en god rekryteringsbas.

Grundutbildningen sker vanligen i gymnasieskola, vuxenutbildning eller inom en arbetsmarknadsutbildning. Yrkesutbildningen under skoltiden ska ge den grundläggande kompetens som krävs för det valda yrket.

Grundutbildningen kan också genomföras helt eller delvis som anställd *företagslärling* i ett företag. I de fall grundutbildningen genomförs i ett företag har arbetsgivare och lärling ett delat ansvar för att utbildningen ger grundläggande yrkeskunskaper med rätt kvalitet.

Under *kvalificeringstiden* utvecklas färdigheter och förmågor baserat på den plattform som grundutbildningen utgör. Arbetsgivaren utser handledare, tar fram en utvecklingsplan och följer upp denna period tillsammans med den anställde. Kvalificeringstiden ska ge kompetens som både svarar mot individens yrkesval och företagets behov.

Parternas insyn i och inflytande över yrkesutbildningen, som är en nödvändighet för att Yrkesutbildningsavtalets intentioner ska kunna genomföras, sker i huvudsak genom Byggindustrins yrkesnämnd (BYN) och de likaledes partssammansatta BYN-regionerna.

BYNs uppgifter och partssamverkan

I yrkesutbildningsavtalets första paragraf, ”Partssamverkan centralt inom Byggindustrins Yrkesnämnd”, slås följande fast:

- a BYNs uppgift är att genom informationsinsatser av olika slag främja intresset för branschens yrken hos politiker, myndigheter, skola, elever m fl. samt handlägga de övriga frågor som anges i detta avtal eller som av parterna gemensamt hänskjuts till nämnden.
- b BYN har att följa branschens och samhällets krav på förnyelse samt att besluta och genomföra förändringar i instruktioner och anvisningar till BYN-regioner, utbildningsgivare och företag.
- c BYN ska genom *yrkesråd* för varje yrke samråda med berörda branschorganisationer och yrkesaktiva i samband med utveckling av yrkesutbildningen.
- d I BYNs nationella styrelse ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

BYNs kansli

BYNs kansli har till uppgift att ta fram underlag inför beslut och verkställa de beslut som styrelsen och arbetsutskottet fattar. Kansliet finns i Västberga, Stockholm och där hålls även de flesta av föreningens möten i AU och styrelse. BYNs verksamhet finansieras med årliga avsättningar av medel via FORA samt intäkter från distansutbildningar och registerhållning samt externa projektmedel.

Resurserna och arbetsinsatserna fördelas utifrån verksamhetsbudgeten som styrelsen fastställer med utgångspunkt från den beslutade verksamhetsplanen.

BYNs kansli hanterar huvudsakligen frågor som:

- Service till BYN-regioner, lärlingar, lärare, utbildare m.fl.
- Produktion av material, exempelvis utbildningsböcker för lärlingar, yrkesbevis, informationsmaterial, webbaserad information, kompetensprov m.m.
- Validering och erkännande av utländsk yrkesutbildning.
- Instruktioner för den regionala verksamheten genom BYNs anvisningar.
- Ansvar för distansutbildning (yrkesteori).
- Projektverksamhet (undersökande, utvecklande).
- Samverkan med andra yrkesnämnder
- Samverkan/påverkan politiker, myndigheter, skolor.
- Registerhantering.
- Beslutsunderlag till AU och styrelse.

Dessutom:

- Handlägger ansökningar om godkännande av utbildningsgivare och valideringsleverantörer.
- Administration och genomförande av kompetensprov samt tillser att yrkesbevis utfärdas.
- Ansökan och övrig administration kring branschrekommenderade skolor.
- Information till skolor, BYN- regioner och godkända utbildningsgivare.
- Utfärdar dubletter av yrkesbevis och kopior på yrkesbevisintyg.
- Vissa gemensamma rekryteringsinsatser.
- Initiativ till fortbildning av lärare.
- Delta i förekommande internationellt arbete på yrkesutbildningsområdet.
- Vara en naturlig kontaktpunkt för högskolor som behöver hjälp med bedömning av blivande yrkeslärares yrkeserfarenhet.

Partssamverkan lokalt och regionalt

I avtalets andra paragraf, ”Lokal och regional partssamverkan”, står:

- a Inom varje län eller annat geografiskt område inrättas en regional yrkesnämnd – BYN-region. Den regionala nämnden har till uppgift att planera, organisera och övervaka yrkesutbildningen inom sitt verksamhetsområde.
- b I BYN-regionen ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

BYN-regionens huvudsakliga uppgifter är:

- Handläggning av yrkesutbildningsfrågor, registrering och utfärdande av utbildningsböcker för lärlingar, uppföljning lärlingar, utfärdande av yrkesbevis m.m.
- Medverkan i programråd för Bygg- och anläggningsprogrammet samt motsvarande samverkan med utbildningsgivare godkända av BYN.
- Validering av arbetad tid.

Dessutom:

- Lokala rekryteringsaktiviteter.
- Informationsinsatser och rådgivning.
- Kontakter med företag, elever och lärlingar.
- Kontakter med godkända utbildningsgivare.

- Påverkan på skolpolitiker.
- Träffar med lärare, rektorer och Studie- och yrkesvägledare.

Den reguljära verksamheten med skolsamverkan och uppföljning/administration av lärlingar ingår i de regionala parternas ordinarie åtagande. För den regionala verksamheten avsätts också medel, Lokala Stödet, via FORA. Det ska användas till att höja kvaliteten på yrkesutbildningarna och att främja rekryteringen till byggyrkesutbildningar. Den utökade verksamheten i BYN-regionen anpassas efter de regionala behoven och förutsättningarna.

Verksamhet 2020

BYNs verksamhet 2020 kommer med nödvändighet att präglas av införandet av *Yrkesutbildningsavtal 2020*. Avtalet har diskuterats under en längre tidsperiod och större förändringar av verksamheten har under den tiden inte fått något väsentligt utrymme i planeringen.

Aktiviteterna i verksamhetsplanen utgår alltså till övervägande del från det som krävs för att få det nya avtalet att fungera på bästa sätt. Det är ett omfattande arbete, som kommer att kräva arbetsinsatser utöver det vanliga av alla de som är aktiva inom BYN, såväl parternas personal nationellt och regionalt som det nationella kansliets.

Införandet av det nya avtalet handlar i hög grad om utveckling av rutiner och processer för att kvalitetssäkra lärandet på arbetsplatser. Det mer detaljerade innehållet och upplägget av utbildningen återstår att utveckla vidare.

BYN ska därför under 2021 inleda en studie med syfte att identifiera utvecklingsbehov inom yrkesutbildningen. De kvalifikationskrav som utarbetas i samband med införandet av yrkesutbildningsavtal 2020 innebär en stor förändring i sig i sättet att beskriva de förväntade resultaten av lärande jämfört med de befintliga målbeskrivningarna, men yrkesinnehållet återstår att utveckla vidare. Den snabba förändringstakten på arbetsplatserna kommer att kräva ytterligare utveckling av yrkesrollerna, bland annat inom områden som hållbarhet och digitalisering. Det finns också anledning att studera hur fortbildningsinsatser efter grundutbildning och yrkesbevis kan skapas eller tydliggöras i den mån de redan finns.

De yrken som är aktuella för tillämpning enligt yrkesutbildningsavtalet ska beslutas i särskild överenskommelse mellan parterna innan verksamhet inleds i BYN. Efter partsbeslut om införande av tillkommande yrken ska BYN omgående etablera yrkesråd och inleda arbete med att ta fram en målbeskrivning/kvalifikationskrav och vidta de övriga åtgärder som är nödvändiga för att genomföra yrkesutbildning enligt yrkesutbildningsavtalet. Några exempel på yrken som har diskuterats är inom rivning/demontering/sanering, produktion av järnväg samt drift och underhåll av vägar. Det kan alltså förväntas att verksamheten kommer att behöva inkludera fler yrken än idag, där den befintliga organisationen och processerna kommer att nyttjas på bästa sätt.

BYNs nationella verksamhet under de närmaste åren beskrivs under följande sex arbetsområden:

<p>1. Service Uppföljning och stöd för regional verksamhet. Administrativ hantering av lärlingar, utbildningsböcker och yrkesbevis. Informationsarbete och BYNs anvisningar.</p>	<p>4. Kvalificeringstid Stödmaterial för utvecklingsplan, arbetsgivarintyg, registrering av lärlingsanställning samt utfärdande av yrkesbevis.</p>
<p>2. Skolförlagd grundutbildning Utveckling av gymnasieutbildning, vuxenutbildning, utbildning hos godkända utbildningsgivare så att utbildningen motsvarar de krav som branschen ställer. Validering.</p>	<p>5. Samverkan Internationellt perspektiv. Samverkan med bygg- och anläggningsverksamhet inom andra avtalsområden.</p>
<p>3. Företagsförlagd grundutbildning Yrkesutbildning i företaget Utveckling och underhåll av webblösningar för distansutbildning.</p>	<p>6. Tävlingsverksamhet Skol- och yrkestävlingar.</p>

Begrepp i verksamhetsplanen

I följande beskrivning av verksamheten redogörs för de olika *målen* och *aktiviteterna* inom respektive område. Tidsangivelsen ger ett uttryck för nämndens ambition och prioriteringar.

- *Verksamhetsmål* bör vara uppfyllda årligen eller inom verksamhetsåret.
- *Utvecklingsmål* är på längre sikt, upp till fem år.

I början av varje verksamhetsområde finns ett *kännetecken* som uttrycker hur BYN vill vara känd för omvärlden inom respektive område.

1 Service

Kännetecken

BYN ska kännetecknas av rätt service i rätt tid. Tillgänglighet, tydlighet och tillförlitlighet ska präglade verksamheten.

Service och tjänster allmänt

BYN ansvarar för löpande verksamhet utifrån de åtaganden och uppgifter som slås fast i yrkesutbildningsavtalet, att instruktioner och riktlinjer för den regionala verksamheten upprättas och för särskilt planerade projekt.

BYN deltar i utredningsarbete och nationella branschråd eller liknande, och som remissinstans i yrkesutbildningsfrågor.

En viktig del är kansliets rådgivning som sker på olika sätt och som t ex gäller användningen av register, information på hemsidan, kriterier för olika typer av godkännande, klargöranden kring yrkesbevis och förändringar som parterna enats om.

1.1 Byggindustrins Yrkesnämnd – nationell och regional verksamhet

Syfte

BYN ska i enlighet med yrkesutbildningsavtalet verka för en likvärdig tillämpning av beslut kring lärlingsutbildningar i hela landet. Med tanke på att branschen förändras och därmed uppdraget för BYNs parter bör arbetet fortsätta med att utveckla och digitalisera arbetsmetoder för att optimera fördelningen av arbetsuppgifter mellan BYN-regionerna och BYNs kansli.

Verksamhetsmål

- 1.1.1 BYN ska under 2020 ta fram nationella riktlinjer för arbetsordning och tillämpning av det nya yrkesutbildningsavtalet som har slutits mellan BYNs parter. Det ska särskilt tydliggöras vad som är parternas (BYN-regionernas) ordinarie arbetsuppgifter.
- 1.1.2 För att underlätta utbyte av erfarenheter mellan BYN-regionerna ska BYNs kansli under 2020 fortsätta att genomföra webbaserade möten. BYN-regioner uppmanas att dela med sig av goda exempel från sin verksamhet.
- 1.1.3 Under 2020 ska BYN genomföra en konferens för BYN-regionernas styrelserepresentanter.

1.2 Förbättrade styrdokument och utvecklad administrativ hantering av lärlingar och yrkesbevis

Syfte

För att byggyrkesutbildningen ska nå en eftersträvd kvalitet är det viktigt att alla styrdokument och de sammanhängande systemen fungerar väl ihop. Lärlingar, handledare, företag och BYN behöver alla ha tydliga mål för sin del i verksamheten.

Verksamhetsmål

- 1.2.1 Arbetet med att anpassa BYNs målbeskrivningar/kvalifikationskrav till det svenska ramverket för kvalifikationer, SeQF¹,-formatet ska fortsätta under 2020.
- 1.2.2 Under 2020 ska arbetet fortsätta med att genomföra ansökningar avseende nivåplacering av BYNs yrken till nivå 4 inom det svenska ramverket för kvalifikationer, SeQF.
- 1.2.3 Arbetet med att komplettera kvalitetssäkringen av BYNs utbildningsmaterial och utbildningarnas genomförande ska fortsätta under 2020 för att säkerställa att kvalitetskraven enligt SeQF uppfylls.
- 1.2.4 Med anledning av nya yrkesutbildningsavtalet ska arbetet med en genomgripande revidering av BYNs anvisningar och andra stödjande dokument slutföras under 2020.
- 1.2.5 Under 2020 ska BYN i samverkan med parternas kommunikationsavdelningar fortsätta arbetet med att ta fram informationsmaterial som vänder sig till elever i yrkesutbildningar, nyanlända m.fl. som på ett attraktivt sätt informerar om anställningsvillkor, byggbranschens verksamhet och värderingar m.m.

1.3 Stöd till verksamhet i BYN-regionerna

Syfte

Utveckla och förbättra användningen av det Lokala stödet, d.v.s. de medel som avsätts för rekryteringsbefrämjande och kvalitetshöjande åtgärder.

Verksamhetsmål

¹ EU rekommenderar att varje land ska ta fram ett nationellt ramverk för kvalifikationer baserat på principerna i det gemensamma europeiska ramverket EQF. Det svenska ramverket kallas SeQF och använder liksom EQF åtta nivåer av kvalifikationer som anger förväntade *resultat av lärande* uttryckt i *kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet*.

- 1.3.1** Senast 30 september ska BYNs parter se över och vid behov revidera riktlinjerna för Lokala stödet avseende kommande verksamhetsår. Vid revidering av riktlinjerna bör hänsyn tas till synpunkter från regionerna.
- 1.3.2** Enligt instruktionerna i *Riktlinjer för Lokala stödet* ska BYN-regionerna till BYNs kansli lämna verksamhetsplan, delårsrapport och årsrapport avseende den verksamhet som genomförts med hjälp av det lokala stödet. BYN-regioner uppmuntras att dela med sig av goda exempel från sin verksamhet.

1.4 Tillfälliga medel för mångfald i byggbranschen

Syfte

BYN har under en begränsad tidsperiod av tre till fem år (2018–2022) tilldelats partsgemensamma medel utöver ordinarie finansiering för att hantera och kraftsamla i arbetet med mångfald, integration och jämställdhet

- 1.4.1** För att understödja nyutveckling av regionala aktiviteter med syfte att öka mångfalden i yrkesarbetarleden reserveras medel för projekt utöver de ordinarie medlen inom lokala stödet (se Stöd till verksamhet). De aktiviteter som kan finansieras av dessa medel ska alltså ha en mycket tydlig inriktning till personer med utländsk bakgrund eller ha ett klart uttalat syfte att öka andelen kvinnor i yrkesutbildningen. Aktiviteterna ska vara av utvecklande karaktär och ange de mål som förväntas att uppnås. Genomförandet ska utvärderas och rapporteras till BYNs nationella styrelse. Aktiviteterna kan alltså ha till syfte att:
- Utveckla samverkan med Arbetsförmedlingen, kommuner och kompletterande aktörer.
 - Möta företagets behov av arbetskraft.
 - Anpassa informationsinsatser till nya målgrupper.
 - Komplettera insatserna från samverkansgrupperna med stöd av Galaxen Bygg.
- 1.4.2** Under 2020 ska BYN fortsätta utvecklingen av projektet ”inkluderande APL” som syftar till att utveckla ett inkluderande förhållningssätt hos företagen i samband med APL.
- 1.4.3** Distansutbildningar som beställs i samband med anställningar inom ramen för parternas avtal om yrkesintroduktionsanställning ska även under 2020 betalas av partsgemensamma medel så långt den ram som beslutas av BYNs AU räcker.

1.5 Nyanlända till byggindustrin

Bakgrund

Genom de omfattande flyktingströmmarna kring 2015 har ett stort antal personer kommit till Sverige. Dessa personer behöver inkluderas i det svenska samhället i allmänhet och givetvis även erbjudas möjligheter att etablera sig i byggindustrin.

Syfte

Arbetet med att etablera nyanlända i byggbranschen handlar delvis om yrkesutbildningsinsatser. BYNs verksamhet behöver på olika sätt anpassas för att möjliggöra dessa utbildningar.

Verksamhetsmål

- 1.5.1** BYN ska under 2020 fortsätta arbetet med att ta fram åtgärder som kan främja möjligheterna för personer som inte behärskar svenska språket att tillgodogöra sig utbildning eller erhålla yrkesbevis, exempelvis genom översättning av kompetensprov/valideringsunderlag till andra språk.

1.6 BYNs register

Syfte

BYNs registersystem ska medverka till enhetlig hantering av lärlingar och kvalitetssäkra lärlings-, företags- och handledaruppgifter samt understödja utfärdandet av utbildningsböcker och yrkesbevis. Systemet ska kontinuerligt utvecklas utifrån dataskyddsförordningen (ref. GDPR) och nya behov av förändringar, vilket ska bidra till att effektivisera BYN-regionernas och kansliets arbete.

Verksamhetsmål

- 1.6.1** BYN ska under 2020 fortsätta arbetet med att utveckla ett helt nytt IT-system, BYN 4.0, för att möta kraven i det nya yrkesutbildningsavtalet.
- 1.6.2** BYN 4.0 ska utvecklas med fokus på användarvänlighet och minimerad administration för personal i BYN-regionerna. Vägledande ska vara att företag och lärlingar ska kunna självregistrera i systemet.
- 1.6.3** Nödvändigt underhåll av BYN 2.0 (nuvarande registret) ska ske under 2020 för att upprätthålla nuvarande funktioner.
- 1.6.4** BYNs kansli ska fortsätta att göra nödvändiga förändringar och anpassningar i BYNs verksamhet för att möta kraven i EUs dataskyddsförordning, GDPR.

1.7 Informationsarbete

Syfte

Öka kännedomen om BYNs verksamhet, innebörden av byggindustrins yrkesutbildningsavtal och om de yrken som BYN ansvarar för.

Verksamhetsmål

- 1.7.1** Senast i samband med BYNs styrelsemöte i slutet av året ska BYNs kommunikationsplan för kommande år vara reviderad. Särskilt ska jämställdhets- och mångfaldsaspekter belysas i planen.

Under 2020 ska även innehållet i den särskilda kommunikationsplan som togs fram 2019 avseende nya yrkesutbildningsavtalet genomföras.

- 1.7.2** BYNs användning av webbplatser och sociala medier samt tjänster på internet/mobiltelefoni ska kontinuerligt utvecklas i syfte att utveckla kontakterna med lärlingar, handledare, lärare och andra intressenter.
- 1.7.3** BYNs kansli har etablerat en arbetsgrupp för kommunikationsfrågor under 2019. Under 2020 fortsätter arbetet i samråd med parternas kommunikationsavdelningar angående informations- och marknadsföringsinsatser som syftar till att säkerställa rekryteringen till Bygg- och anläggningsprogrammet, vuxenutbildning och företagslärling. Insatserna behöver utformas så att de samspelar med satsningen på skol- och yrkestävlingar och med de rekryteringsinsatser som syftar till att locka till utbildningar inom yrkeshögskolan och högskola/universitet.
- 1.7.4** BYNs kansli ska under 2019 fortsatt bidra till genomförande av mångfaldsfrämjande insatser i samband med regionala och nationella lärar- och skolledarkonferenser.

2 Skolförlagd grundutbildning i gymnasieskola och yrkesutbildning för vuxna

Kännetecken

BYN definierar innehållet i byggindustrins yrkesutbildningar. Vår partssammansatta organisation gör att vi respekteras som en av de tyngsta remissinstanserna när det gäller byggrelaterade yrkesutbildningar.

Den yrkesutbildning som sker i den ordinarie gymnasieskolan och som yrkesutbildning för vuxna i kommunal eller Arbetsförmedlingens regi har i och med den senaste gymnasiereformen 2011 förändrats. Bland annat har möjligheten att utbilda på arbetsplatser i lärlingsliknande former blivit en del av det permanenta systemet.

Det finns en rad problem som behöver lösas för att få ett väl fungerande system: Styrdokumenten från Skolverket ger inte tillräcklig ledning och Skolinspektionen gör i princip ingen uppföljning av själva yrkesutbildningens kvalitet. Det finns ett övergripande problem med jämställdheten i yrkesutbildningarna. Andelen kvinnliga elever är mycket låg över lag och det är mycket sällsynt med kvinnliga yrkeslärare. Utbildningen fungerar i mycket varierande grad när det gäller olika yrken. Även om mer företagsförlagd utbildning skulle kunna vara en lösning på detta problem så är det inte så det går till i praktiken. Den företagsförlagda utbildningen blir istället en lösning som gör att skolor inte anställer yrkeslärare med rätt kompetens och anskaffar nödvändig utrustning.

En av lösningarna på de ovan beskrivna problemen är att se ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen som delar av samma utbildningssystem. Vuxenutbildningen kan i viss mån kompensera för brister i ungdomsgymnasiet.

2.1 Gymnasieskolan - BYN ska arbeta för en ständigt förbättrad grundutbildning som främjar ett livslångt lärande.

Bakgrund

Yrkesrollerna förändras över tiden och nya krav kommer på innehållet i yrkesutbildningen. I dagens gymnasieskola är förändringsprocessen alltför långsam. Det är också viktigt att behålla och utveckla en motiverad andel kurser som kompletterar yrkeskurserna och förbereder för ett arbetsliv i utveckling och förändring.

Syfte

BYN ska verka för en kontinuerlig utveckling av gymnasieskolan så den främjar livslångt lärande och ger en bra grund för elevens utveckling till yrkesarbetare.

Verksamhetsmål

- 2.1.1** BYNs parters deltagande i Skolverkets nationella programråd för Bygg- och anläggningsprogrammet och de frågor som är aktuella i programrådet ska kontinuerligt rapporteras till och följas upp av styrelsen. Särskilt uppmärksammas BYNs uttalade mål att föra fram BYNs syn på kompetensförsörjning, kvalitetskrav, arbetsmiljö och hälsa integrerat i alla yrkeskurser, arbetsplatsförlagt lärande och information till elever angående våra byggyrken.

BYN ska via programrådet också påverka Skolinspektionen så att deras uppföljning av resultat och resurser för utbildningens genomförande utvecklas.

- 2.1.2** BYN ska fortsätta diskussioner med Skolverket om förutsättningarna för att bättre följa hur elever fördelar sig på olika yrkesutgångar och hur de etablerar sig i branschen.
- 2.1.3** Regeringen uttryckte genom bostadsminister Peter Eriksson under 2018 att andelen kvinnor som börjar i byggbranschen skulle vara 25% år 2030. Inom yrkesutbildningen i gymnasieskolan ligger andelen kvinnor ännu under 10% på Bygg- och anläggningsprogrammet. Kraftfulla insatser måste göras i närtid och BYN måste, vid sidan om ett eget aktivt arbete, uppmana Skolverket att arbeta mer aktivt med jämställdhetsfrågorna och skolornas huvudmän om målet ska kunna nås.
- 2.1.4** BYN ska med en rad åtgärder stärka arbetet för att få fler kvinnor att intressera sig för yrken i byggindustrin. Det är också nödvändigt att följa etableringen i företagen efter genomgången utbildning. Under 2020 ska dessa insatser utvecklas och beskrivas i särskild ordning i en samlad plan för jämställdhetsarbetet. Några exempel på innehåll:
- Kartläggning utbildningar och förvärvsarbete.
 - All produktion av informationsmaterial ska genusgranskas.
 - Checklistor för lärarkonferenser och andra möten som arrangeras av BYNs kansli eller BYN-regioner.
 - Sträva efter att öka representationen av kvinnor i BYNs verksamhet.
 - Spridning av goda exempel mellan BYN-regioner.
- 2.1.5** BYN ska i det nationella programrådet för Bygg- och anläggningsprogrammet initiera en översyn av innehållet i inriktningarna anläggningsförare respektive mark och anläggning.
- 2.1.6** BYN-regionernas representanter ska årligen följa upp att de lokala programråden i branschrekommenderade skolor säkerställer att de krav och de kriterier som BYN ställt för branschrekommendationen följs enligt skolans godkända ansökan om branschrekommendation.
- 2.1.7** BYN ska följa arbetet med Galaxens arbetsmiljöinriktade skolinformationsverksamhet och medverka till att det utvärderas och följs upp.
- 2.1.8** Under 2018 utarbetade BYN en sammanställning (*PM utveckling av BA-programmet*) över utvecklingsområden för gymnasieskolans BA-program i syfte att initiera ett förbättringsarbete genom de nationella programråden. Under 2020 ska dokumentet ses över och uppdateras samt fortsatt följas upp i samband med det nationella programrådets möten.

2.2 Utbildning hos godkända utbildningsgivare

Bakgrund

Den inledande yrkesutbildningen hos godkända utbildningsgivare uppvisar idag stora variationer. Utbildningsmålen bör även fortsättningsvis kunna variera inom givna ramar.

Syfte

BYN ska förvissa sig om att yrkesutbildning för vuxna genomförs enligt de krav och målsättningar som avses i överenskommelsen med utbildningsgivarna. Detta ska leda till ökad säkerhet, ökad kvalitet för eleverna och en utveckling av utbildningarna samt underlätta för nästkommande steg i utbildningskedjan, färdigutbildningen.

Verksamhetsmål

- 2.2.1 Varje år ska BYNs kansli, i samarbete med representanter från BYN-regionen, genomföra minst tio kvalitetssäkringsbesök hos BYNs godkända utbildningsgivare. Kvalitetsbesöken ska i första hand initieras av BYN-regionens representanter.
- 2.2.2 Uppföljning av hur avtalen mellan BYN och utbildningsgivarna efterlevs ska fortsätta att utvecklas i samråd med Arbetsförmedlingen. Inför kommande revideringar av avtal ska särskilt arbetsmiljöfrågor och utbildningsgivarnas egenkontroll beaktas.
- 2.2.3 I samband med programrådsmöte hos utbildningsgivaren ska resultatet av egenkontrollen redovisas samt kontroll av eventuella avvikelser från avtalet gällande lärarresurser genomförs.
- 2.2.4 En uppföljning ska göras i inledningen av 2020 av utbildningsgivares förmåga att genomföra kompletta grundutbildningspaket enligt BYNs anvisningar. Detta handlar inte minst om att säkerställa att det finns lärare med rätt kompetens. När det nya yrkesutbildningsavtalet träder i kraft blir detta viktigare och påverkar i högre grad anställningsbarheten hos de utbildade.
- 2.2.5 En ökande andel av utbildningen i företag har redan etablerats i gymnasieskolan i form av gymnasial lärling. Utbildningsformen börjar spridas även inom vuxenutbildningen och allt fler utbildningsgivare uppger att de vill utbilda företagsförlagt. Ofta anges att denna utbildningsmodell är lösningen för de yrken där utbildningsgivaren saknar lärare med rätt kompetens. BYNs kansli ska under 2020 kartlägga förekomsten av utbildningsgivare med denna inriktning och i vilken mån de använder sig av det statliga bidraget för ”lärlingsutbildning för vuxna”. Kansliet ska också föreslå om BYN behöver genomföra förändringar i avtalen med utbildningsgivare för att understödja utbildningar med rätt kvalitet.

2.3 Fortbildningsprogram för att stödja utvecklingen inom gymnasieskola och hos utbildningsgivare

Bakgrund

Yrkesutbildningen förändras över tiden och lärare inom branschens yrkesutbildningar behöver fortbildas och vidareutbildas.

Syfte

BYN ska i samverkan med utbildningsgivare visa på olika utbildningar för lärare utifrån branschens behov.

Verksamhetsmål

- 2.3.1 BYNs kansli ska årligen anordna konferenser för godkända utbildningsgivare och godkända valideringsleverantörer i syfte att sprida information och utöver det kontinuerligt delge

utbildningsgivarna förändringar i målbeskrivningar/kvalifikationskrav eller annat som har betydelse för utbildningens genomförande.

- 2.3.2 BYNs kansli ska årligen erbjuda godkända utbildningsgivare/valideringsleverantörer utbildning i BYNs utbildningssystem, registerhantering, validering och övrigt som bedöms viktigt för utifrån utbildnings- och kvalitetskraven.
- 2.3.3 Under våren 2020 ska BYNs kansli genomföra en konferens för yrkeslärare inom gymnasieskolans BA-program och Godkända utbildningsgivare.
- 2.3.4 BYNs kansli ska med start 2020 ta fram ett gemensamt informationsmaterial för de regionala lärarkonferenser som genomförs årligen i BYN-regionernas regi.
- 2.3.5 Under våren 2021 ska BYNs kansli arrangera en tvådagars skolledarkonferens som stöd för skolledare som arbetar med utveckling och genomförande av yrkesutbildningen inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen.
- 2.3.6 Under 2019 har BYN delfinansierat en studie om digitalisering i de samhällsbyggnadsinriktade yrkesutbildningarna i gymnasieskolan. Under 2020 ska förutsättningarna för att genomföra en fortbildningsinsats, baserad på studien och riktad till yrkeslärare, utredas.

2.4 BYNs lärarråd

Syfte

Syftet med BYNs lärarråd är att säkerställa en god insikt i skolornas verksamhet och villkor.

Mål

Att upprätta och säkerställa en dialog mellan BYNs nationella verksamhet och företrädare för Bygg- och anläggningsprogrammet.

Verksamhetsmål

- 2.4.1 Lärarrådet samlas två gånger per år för att lyfta fram och diskutera aktuella frågor inom Bygg- och anläggningsprogrammet samt av BYN initierade utbildningsfrågor. Lärarrådet ska även användas i arbetet med remissvar och BYNs övriga engagemang för utveckling av gymnasieskolan.

2.5 Stöd till behörighetsbedömning av blivande yrkeslärare

Syfte

Bidra till att högskolans lärarutbildningar får hjälp av kompetenta yrkeslärare för behörighetsbedömning av blivande yrkeslärare.

Verksamhetsmål

- 2.5.1** BYNs kansli ska ha beredskap att rekommendera yrkeslärare som har en lämplig kompetens för att medverka till behörighetsbedömningar i samband med antagning till högskolornas yrkeslärarutbildningar.
- 2.5.2** BYN ska under 2021 arrangera en konferens för lärarhögskolor och de bedömare som anlitas av dessa. Syftet ska vara att identifiera problematik i samband med behörighetsbedömningarna och diskutera likvärdighet i bedömningsarbetet. Samarbete med den myndighet som ansvarar för samordningen, Universitets- och högskolerådet (UHR), ska eftersträvas.

2.6 Färdig process för validering

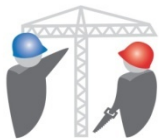
Syfte

BYN tar fram modeller för att genomföra valideringar med inriktning mot byggyrkena för personer som har tidigare erfarenheter inom yrket. BYN ska även bidra till enklare hantering av och förståelse för personer med yrkesutbildning från andra länder.

Verksamhetsmål

- 2.6.1** BYNs kansli ska kontinuerligt informera Arbetsförmedlingen om branschens krav på utbildningsanordnare och utbildningsinnehåll så att de har rätt underlag för upphandling av arbetsmarknadsutbildning och validering.
- 2.6.2** Under 2020 ska utvecklingen av BYNs nya valideringsmodell fortsätta och tas i drift för samtliga BYNs yrken.

3 Grundutbildning i företag

Kännetecken

BYN agerar som nav och förser företag, lärlingar och handledare med kunskap och inspiration som syftar till effektiva lösningar och hög kvalitet på yrkesutbildning under produktion.

3.1 Kvalitetssäkring av grundutbildning i företag

Bakgrund

Lärlingen och handledaren är huvudpersoner i utbildningsprocessen och företagets engagemang och vilja är viktigt för att rätt kunskaper, färdigheter och förmågor nås under grundutbildningen.

Syfte

Ta fram tydliga mål och en kontinuerlig uppföljning av målen för att ge förutsättningar för att utbildningen ska kunna genomföras enligt intentionerna.

Utvecklingsmål

- 3.1.1 Senast 2021 ska yrkesutbildningen i företag ha genomgått de nödvändiga förändringar som krävs för att säkerställa att yrkesutbildningen motsvarar branschens krav och mål i enlighet med yrkesutbildningsavtal 2020.
- 3.1.2 BYN ska undersöka möjligheten att utveckla branschens icke-formella utbildning som företagslärling till en form som är formellt reglerad i det statliga styrsystemet för utbildning.

Verksamhetsmål

- 3.1.3 Under 2020 ska arbetet med yrkesråden förnyas, utvecklas och effektiviseras genom att säkerställa representationen i råden och framtagande av kortfattade utvecklingsplaner för respektive råd. Ambitionen är att varje yrkesråd ska kunna träffas fysiskt varje år och att i övrigt nyttja digitala och tidseffektiva mötesformer.
- 3.1.4 BYN ska under 2020 följa slutförandet av ESF-projektet *Sverige Bygger nytt* och dess arbete med att skapa ett slags lärlingsförmedling och matchningsportal.
- 3.1.5 BYN ska senast 1 april 2020 ha utarbetat en instruktion för handledare för företagslärlingar samt ha tagit fram rutiner för hur det ska säkerställas att handledaren har tagit del av instruktionen.
- 3.1.6 BYN ska under 2020 fortsätta och slutföra arbetet med att utveckla en ny handledarutbildning. Handledarutbildningen, som utvecklas i samarbete med en konsult inom yrkeslärarutbildningen, ska fungera för de olika förutsättningar som gäller inom gymnasieskolans arbetsplatsförlagda lärande (APL), företagslärling samt under

kvalificeringstiden efter genomförd grundutbildning. Det ska även utvecklas rutiner för hur det ska anges i BYNs register att en handledare har genomfört utbildningen eller om handledaren har genomfört en annan motsvarande utbildning.

3.2 Kvalitetssäkrade yrkesprov

Bakgrund

Yrkesutbildningsavtal 2020 innehåller en möjlighet att införa yrkesprov, som ett sätt att säkerställa att grundutbildningen har genomförts på rätt sätt. Ett sådant yrkesprov kan införas efter förankring med aktuellt yrkesråd och ska göras i slutet av grundutbildningen. Provet kommer inte att ersätta den kontinuerliga examination som sker inom den teoretiska distansutbildningen och de praktiska utbildningsmomenten.

Syfte

Att säkerställa att de kompetensyrkesprov som utvecklas är på rätt nivå och är anpassade för att mäta utbildningsresultatet i slutet av grundutbildningen.

Verksamhetsmål

- 3.2.1 Under 2020 ska BYNs frågebank för kompetensprov utvecklas för att ingå som en funktion i BYNs nya valideringsmodell.

4 Kvalificeringstid

Bakgrund

Kvalificeringstiden bygger på en fullt ut kvalitetssäkrad grundutbildning. Parternas avsikt är att kvalificeringstiden ska vara inom ramen för det yrke som motsvarar grundutbildningen men ändå tydligt anpassad efter det aktuella företagens verksamhet. Det förväntas inte vara någon inblandning av parterna i regionen utan kvalificeringstiden är en fråga för företaget/handledaren och lärlingen.

Syfte

BYNs verksamhet kopplad till kvalificeringstiden är att understödja registrering av lärlingar med syfte att efter den förutbestämda tiden kunna utfärda yrkesbevis. Dessutom behöver BYN ge exempel på hur en utvecklingsplan kan se ut och hur ett intyg bör vara utformat för att beskriva även vilka arbetsuppgifter som har utförts under kvalificeringstiden.

Verksamhetsmål

- 4.1.1 Informationsinsatser ska under 2020 genomföras för branschens företag där det nya upplägget med godkänd grundutbildning och genomförande av kvalificeringstid förklaras.
- 4.1.2 BYN ska under 2020 förbereda IT-stöd för att kunna hantera anmälan om kvalificeringstid baserat på uppvisade intyg avseende godkänd grundutbildning. Från 2021-01-01 ska registreringen fungera fullt ut. Om delar av grundutbildningen saknas ska en anpassad utbildning som företagslärling genomföras innan kvalificeringstiden inleds.
- 4.1.3 För kvalificeringstiden ska företaget upprätta en utvecklingsplan i samråd med lärlingen. BYN ska utveckla malldokument som beskriver hur planen kan utformas.
- 4.1.4 För kvalificeringstiden ska det utfärdas ett intyg där det framgår vilka arbetsuppgifter lärlingen har haft under kvalificeringstiden. BYN ska till 2021-01-01 utveckla ett exempeldokument som anger hur ett intyg kan skrivas.

5 Samverkan

5.1 Samverkan BYN/TYA

Bakgrund och syfte

BYN och TYA har sedan flera år inlett ett samarbete med syftet att harmonisera de båda organisationernas utbildningssystem.

Verksamhetsmål

- 5.1.1 Varje år ska BYNs kansli i samråd med TYA stämma av hur det gemensamma utbildningsspåret fungerar och behöver utvecklas.
- 5.1.2 Under 2020 ska en gemensam utbildningskonferens för godkända utbildningsgivare genomföras.
- 5.1.3 Under 2020 genomförs minst fem gemensamma kvalitetssäkringsbesök hos, av BYN och TYA, godkända utbildningsgivare.

5.2 Samverkan med andra yrkesnämnder

Syfte

Genom gemensamma insatser öka möjligheterna att få genomslag i påverkansarbete och informationsinsatser.

Verksamhetsmål

- 5.2.1 BYNs kansli ska under 2020 i samverkan med andra yrkesnämnder samt World Skills Sweden (WSS) genomföra gemensamma informationsinsatser och aktiviteter för att bidra till en ökad rekrytering av elever till gymnasieskolans yrkesprogram.

5.3 Internationellt samarbete

Bakgrund

Arbetskraftens rörlighet är en av grundpelarna inom EU. Yrkesutbildningssystemen ser dock mycket olika ut och en hel del arbete återstår innan EU-gemensamma system för jämförelse och överföring av yrkeskompetens kan användas.

Syfte

Att utveckla internationellt samarbete där Sverige ska betraktas som ett föredöme för vår yrkesutbildning och med vår yrkeskompetens vara en naturlig partner i samverkan för en god yrkesutbildning i Europa.

Verksamhetsmål

- 5.3.1** Inom de organisationer som motsvarar parternas på europeisk nivå; FIEC på arbetsgivarsidan och EFBWW på arbetstagersidan pågår kontinuerligt utvecklingsarbete och diskussion kring yrkesutbildningsfrågor ur ett EU-perspektiv. Företrädare för BYNs parter medverkar i möten mellan dessa organisationer i den s.k. sociala dialogen.
- 5.3.2** Under 2020 ska BYN undersöka om förutsättningar finns för att samverka med skolor och utbildningsföretag i andra närliggande länder och nå upp till kraven som en av BYN Godkänd Utbildningsgivare. Intresse för modellen finns från handelskamrarna i några länder som BYN har haft kontakt med. Inom utbildningen till yrkesdykare har det diskuterats att inleda samarbete med någon av de baltiska staterna.
- 5.3.3** Under 2019 inledde BYN samarbete med intresserade gymnasieskolor för utbyte av elever och lärare med stöd av programmet Erasmus+. BYNs roll är att vara konsortieledare och samordna de ansökningar som görs gemensamt i det för ändamålet bildade nätverket av gymnasieskolor.

6 Yrkestävlingar

Syfte

BYNs engagemang i skol- och yrkestävlingar har följande syften:

- Att utveckla utbildningskvalitén på alla skolor.
- Att höja motivationen hos elever och lärare som deltar i yrkestävlingar.
- Att ge elever positiva upplevelser och vara en grund för nätverkande mellan skolor.
- Att höja statusen och öka attraktiviteten på BYNs yrken.
- Att utveckla samarbetet med olika branschorganisationer.

Utgångspunkt

BYN kan inte ensamt ta ansvar för yrkestävlingar nationellt och internationellt i BYNs yrken. Förutsättningen för en långsiktig och hållbar satsning på yrkestävlingar är att olika intressenter (BYN, BYNs parter, branschorganisationer, myndigheter, företag, sponsorer och inte minst gymnasieskolor) gemensamt tar ansvar för arrangemang och genomförande av tävlingar samt rekrytering av experter och coacher samt finansierar verksamheten.

Verksamhetsmål

- 6.1.1** Under 2020 ska BYN och BYN-regionerna medverka till att fler skolor genomför skoltävlingar. BYNs kansli ska vara ett ”nav” med uppgift att samla och stödja skolorna i utveckling och genomförande av tävlingar.
- 6.1.2** Under hösten 2020 ska BYN, inom ramen för nätverket Construction Skills Sweden (CSS), arbeta med planering, förberedelser och genomförande av yrkes-SM i Helsingborg. BYN-regionen i Skåne och regionens gymnasieskolor med Bygg- och anläggningsprogrammet ska involveras för att delta i planeringsarbete inför yrkes-SM.
- 6.1.3** Under 2020 ska BYN/CSS sträva efter att använda förekommande nordiska träningar och tävlingar inom bygg- och anläggningsbranschen som träningstillfällen. Eventuellt deltagande ska ske efter beslut i AU.

Utvecklingsmål

- 6.1.4** Tävlingsverksamheten i BYNs yrken under perioden 2020 - 2022 kan komma att omfatta följande arrangemang:

2020

- Yrkes-SM (inklusive Skol-SM för Maskinförare) i Helsingborg
- Yrkes-EM, Graz Österrike (16–20 september)
- Skoltävlingar

2021

- Skoltävlingar
- Skol-SM för Maskinförare
- Yrkes-VM i Shanghai (september)

2022

- Skoltävlingar
- Yrkes-SM (inklusive Skol-SM för Maskinförare) preliminärt i Växjö
- Yrkes-EM, S:t Petersburg

6.1.5